

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2025

Kävlinge Karaby 22:9, 23:8, 38:5, fornlämning L1989:7422

HUSBYGGE

Kävlinge kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2025:14

Per Sarnäs

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2025

Kävlinge Karaby 22:9, 23:8, 38:5, fornlämning L1989:7422

HUSBYGGE

Kävlinge kommun
Skåne län

Skånearkeologi AB

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2025

Kävlinge Karaby 22:9, 23:8, 38:5, fornlämning L1989:7422

Husbygge

Kävlinge kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2025:14

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

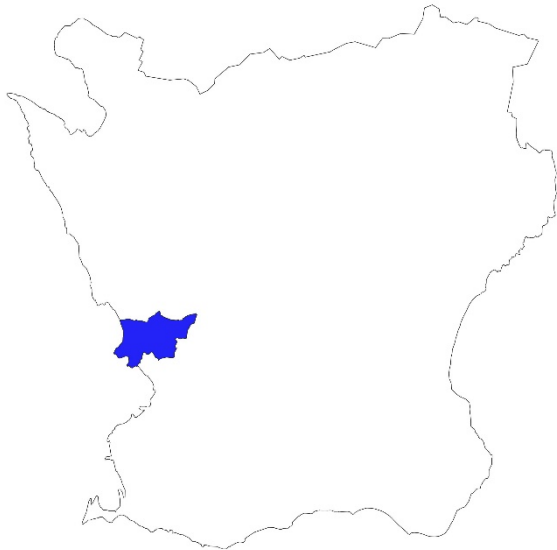
Omslagsbild: Schakt 1 från öster.

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 5210560

© Skånearkeologi 2025

Innehåll

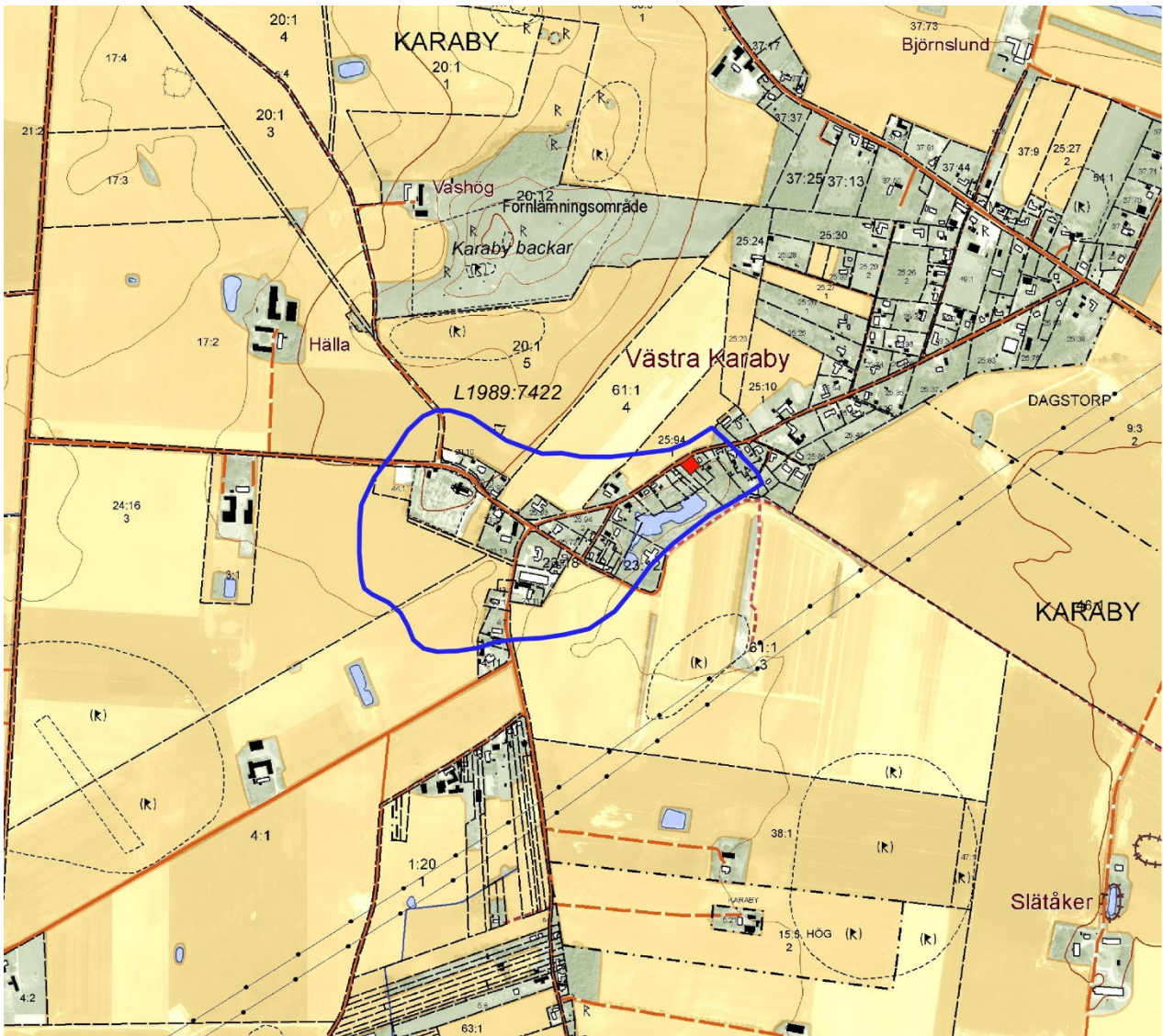
Undersökningens bakgrund och resultat	5
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	7

Figur 1. Karta över Skåne med Kävlinge kommun markerat med blå färg.

Figur 2. Del av fastighetskartan över Västra Karaby. Undersökningsområdet är markerat med rött och fornlämningen L1989:7422 med blå linje.

© Lantmäteriet

Undersökningens bakgrund och resultat

Med anledning av att sökanden planerade en tillbyggnad av befintligt hus samt ett garage inom fastigheterna Kävlinge Karaby 22:9, 23:8, 38:5 som ligger inom Västra Karaby bytomt (fornlämning L1989:7422) beslutade Länsstyrelsen Skåne om en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning.

Två schakt med en sammanlagd yta av 42,2 m² dokumenterades. Parallellt med schaktningen genomfördes en skiktvis metalldetektoravsökning, där järn ignorerades. Schaktningen för hela ytan för tillbyggnaden följdes, schakt S1, vilket omfattade 23 m². I schaktet påträffades inga anläggningar eller lager. Av äldre fynd framkom en liten skärva yngre svartgodskeramik liksom benet från en trebensgryta i yngre rödgods. I övrigt påträffades enstaka skärvor av yngre rödgods med datering till 1700–1800-tal. Metalldetektoravsökningen resulterade enbart i yngre fynd, 1800-tal eller yngre. Bland annat fyra knappar, en muskötkula med en diameter av 15 mm och ett skospänne (figur 3). Med hänsyn till det magra resultatet i schakt S1 togs endast ett sökschakt upp där ett garage planerades uppföras. Detta schakt omfattade 19,2 m². Även här framkom endast yngre lämningar och fynd. I båda schakten förekom flera rektangulära nedgrävningar som var av yngre datum med fynd av porslin, fönsterglas och tegel. Inga fynd tillvaratogs.

Två av knapparna bedömdes initialt vara uniformsknappar. Den ena (figur 4) har siffrorna 24 och den andra tre kronor, en lagerkrans och krönt med en krona (figur 5). Knappen med siffrorna 24 har tillhört en soldat från Norra Skånska Infanteriregementet som bildades 1813 (Leismark 2022). I Västra Karaby fanns 9 husarer/ryttare (Norra Skånska Kavalleriregementet) och en infanterist, nr 97 (Grill 1855–58). Enligt Adam Leismark är knappen som är försedd med siffran 24 ovanlig då den är av typen m/1829 som användes under en begränsad tid och ersattes av m/1838 (Leismark 2022). Vem har då tappat knappen? Med utgångspunkt i dateringen av knappen som m/1829 och att den bara användes begränsad tid går det att snäva in antalet kandidater. Den troligaste är Måns Hurtig (Jönsson) som fick avsked 1831. Sedan finns det en Anders Lantz under åren 1831–1840 men han är skriven i Västerstad och tillhörde tidigare Södra

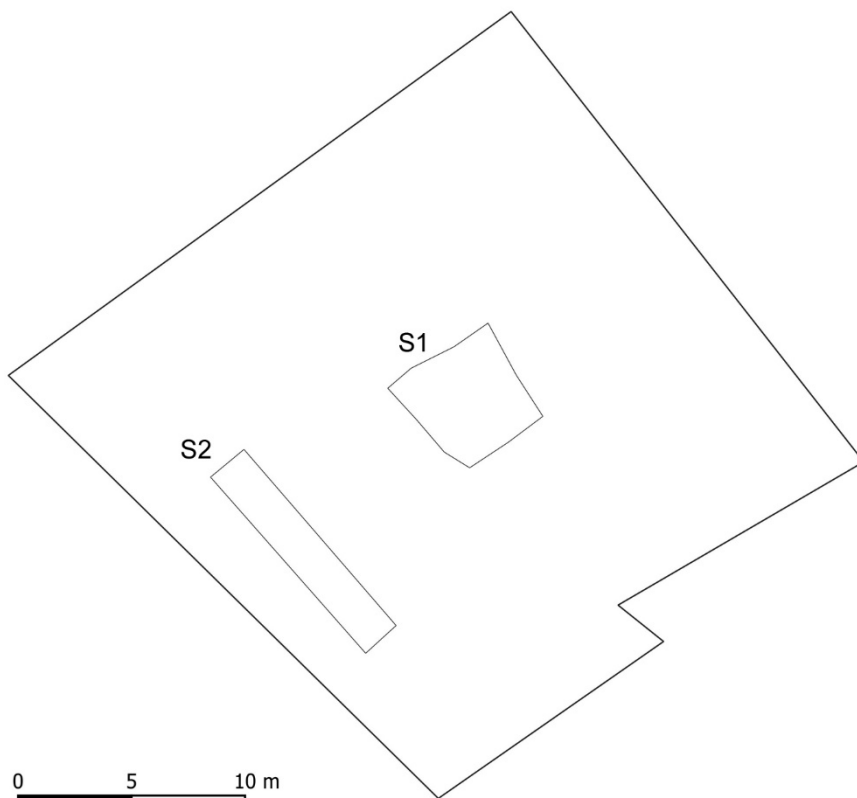
Figur 3. Skospänne i Cu-legering. Skala 1:1.

Figur 4. Uniformsknapp m/1829. Skala 1:1.

Figur 5. Vanlig knapp med ovanligt mönster. Skala 1:1.

Figur 6. Schaktplan med de två schakten S1–S2. Undersökningsområdet är markerat med kraftig linje (se figur 2).

Figur 7. Stångknapp av bly.
Skala 1:1.

Skånska infanteriregementet (Sarnäs muntl.). Knappen med tre kronor är enligt Leismark inte en uniformsknapp utan troligen ett försök att skapa en lite finare knapp. Leismark menar att den övre kronan är alltför tafflig i sitt utförande (Leismark mail). På baksidan finns namnet på tillverkaren men endast enstaka bokstäver går att tyda. Ytterligare två knappar påträffades: en stångknapp av bly (figur 7) och en liten knapp (diameter 11 mm) med slät baksida och kupig framsida.

Enligt Laga delningskartan från 1776 har dock den arkeologiska undersökningen troligen berört ryttarehuset till rusthållet nr 22 (figur 8). I denna östra del av byn har legat flera gatehus och då bland annat ryttarehusen. På senare kartor finns inte dessa hus utritade. Enligt ägaren Anna Jinneland ska huset tidigare tillhört en sömmerska.

Figur 8. Laga delningskarta från 1776. Ryttarehuset nr 22 låg i nordöstra delen av byn.

Referenser

Litteratur

Leismark, A, 2022. Knäpp knappen! Om svenska arméns uniformsknappar. Andra utökade upplagan.

Personlig kommunikation

Adam Leismark mailkonversation.

Anna Jinneland

Arkivarie Anette Sarnäs

Kartmaterial

Fastighetskartan

Laga delningskarta 1776

Internetreferenser

Grill, C. L. 1855–1858. Statistiskt sammandrag af Svenska indelningsverket. Riksarkivet.

Fornsök

Lantmäteriet historiska kartor

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer 431- 8833-2025

Skånearkeologis diarienummer 202530

LänSkåne

KommunKävlinge

SockenVästra Karaby

FastighetKävlinge Karaby 22:9, 23:8, 38:5

RAÄ-nummer L1989:7422/ Västra Karaby 91:1

Koordinatsystem Sweref 99 TM

M ö.h.19,8–20,8

Fältarbetstid2025-07-03

Antal arbetsdagar 1

Antal arkeologtimmar4

Undersökt yta42,2 m²

Projektansvarig Per Sarnäs

UppdragsgivareAnna Jinneland

Arkivmaterial i form av shapefil , digitala foton och rapportoriginal förvaras på Lunds universitets historiska museum.